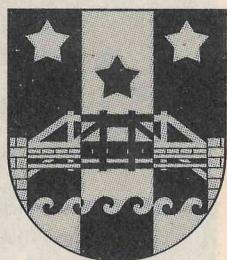

Mazsalacietis

«Liesmas» pielikums

REDAKTORA SLEJA

Vai jūs mēdzat kādreiz sarunāties ar sevi? Nē, nu ne jau gluži šīs nodarbes slimīgākajā izpausmē, bet tikai dažreiz – lietas skaidrībai. Lai klūst vieglāk, vai arī, kad citā neviena apkārt nav, bet patiesībā tik ļoti vajadzētu.

Manam tēvam šajā sakārā ir burvīgs teiciens: «reizi pa reizei taču ir vērts aprūnāties ar kādu prātīgu un gudru cilvēku», un patiesībā – spēja sarunāties ar sevi, dzīvniekiem, kas tev ir apkārt, priekšmetiem, mirdzošu rītu... tas ir kā balzams dvēselei un bieži vien – abpusēja bauda. Runāt, dot, uzsmaidīt tam, no kā tu nesagaidi atbildi – vismaz ne verbālu, ir aizraujoši, jo beidzot tevi neviens nepārtrauc, kā tas bieži gadās ar cilvēkveidīgu klausītāju. Nepārtrauc, bet kļūsējot uzklausa. Un piekrīt.

Tomēr arī atbildē no šķietamā kļusētāja bieži vien ilgi nav jāgaida. Piemēram, suna astes lunciņāšanā, sak', jā, es domāju tāpat; kaķa pievērtājās acīs un valā palaistajā murājamā – murr, protams, tev taisnība – vismaz tik ilgi, kamēr tu mani glāsti... Un brīdī, kad tu vasaras rītā paver durvis un priekā izsaucies:

– Labīt, pasaule!

Tā patiešām tev atgavilē atpakaļ ar tādu pašu sparu:

– Labīt, — sauc putni koku zaros. Labīt! Sveic saule, pakāpadamās augstāk debesu jumā. Labīt! Sauc rasa zālē un pirmā pamodusies bite.

Un tad tu, cilvēks, ej un klausies – jo vairāk spēj sadzīdēt šķietamajā kļusumā, jo bagātāka top tava dvēsele.

Ari rakstot cilvēks sarunājas. Sarunājas, īpaši negaidot atbildi. Varbūt tāpēc bieži vien rakstīt ir vieglāk nekā runāt. Pasaulē ir tik daudz skrībantu, vārsmotāju, kēpātāju... jo papīra lapa panes visu. Rakstot vari sakārtot savas domas, sajūtas, apskaitīties, kas no tā visa sanāks. Izrunāto nesa- smelsi – vēsta sakāmāvārs, bet rakstot vienmēr būs iespēja izdzēst, pārdomāt, rakstīt pa jaunam, ja vajadzīgs – arī nemēt savus vārdus atpakaļ.

Atceries, kad pirmoreiz rakstīji mīlestības vēstuli? Ari tad bija vienkāršāk rakstīt nekā runāt. Un sīrīt neprātīgi kvēlošā sajūta ietērps apdomīgos un prātīgos teikumos.

Varbūt tāpēc arī rakstītais vārds vienmēr ir bijis nozīmīgāks par vienkāršām tenkām, kas izrunātas aizlido pa vējam un saplok kā pērnā zāle zem tikko sniguša sniega? Tāpat kā ar atmiņām – ja tās nepieraksti, nefiksē kādā konkrētā attēlā, lietā, tās izplēn, vēlāk radot izbrīnu – vai tiešām tik daudz ir noticis, bet atmiņā palicis tik maz? Jo runāt jau ir viegli, bet sa- vu esību izlikt uz lapas...

Tāpēc bieži vien gadās brīži, kad tavas domas kļusē un priekšā rēgojas vien balta, neaprakstīta lapa. Ko darīt?

Tad vieglāk ir apsēsties un aprūnāties ar kādu gudru un prātīgu cilvēku.

ILZE MITĀNE

NOTIKUMI

28. februārī Skaņā kalna parkā Mazsalacas apļi un Valmieras rajona čempionāts distanču slēpošanā. Reģistrēšanās Mazsalacas vidusskolā no plkst. 10.00, starts plkst. 11.00

7.martā Mazsalacas vidusskolā žetonu vakars Programmā:
- Žetonu pasniegšana
- Izrāde pēc Paula Putniņa lugas
Kāzas, kāzas motīviem
- Balle, spēle Hārdijs

2009. gada 25. februārī

Bezmaksas

Vizītē pie prezidenta

PIE PREZIDENTA. No kreisās: Elīze Brokāne, Elīna Jātniece, Alise Jātniece, Jānis Jātnieks, Kārlis Zatlars, Lilita Zatlere, Valdis Zatlars, Iveta Jātniece, Inese Bērziņa.

Mazsalaci Alisi Jātnieci tuvāk iepazinām jau pagājušā gada nogalē, kad viņa ieguva pirmo vietu Vidzemē kā individuālā uzvarētāja laikraksta «Diena» rīkotajā konkursā devītājām klasēm.

Alise bija patīkami pārsteigta, kad viņa kopā ar ģimeni un draudzeni tika ielūgta uz apbalvošanu Rīgā, turklāt jau tā notikumiem pilnajā februāra dienā vieta bija paredzēta arī vizīte pie Valsts prezidenta Valda Zatlera un viņa kundzes Lilitas Zatlerei.

Stāsta Alise:

— Biju domājusi, ka būs kāda parasta apbalvošana, bet paredzētā tikšanās ar prezidentu man bija liels pārsteigums.

Uz apbalvošanu ielūgto skolēnu bija ļoti daudz,

vairāk par simtu, jo bez četru reģionu un Rīgas individuālajiem uzvarētājiem bija arī vairāki uzvarētāji klašu konkurencē.

Diena bija ļoti piepildīta. Vispirms bijām «Dienas» redakcijā, kur mums parādīja, kā strādā šajā laikrakstā. Tad sekoja ekskursija uz Saules akmens ēku. Uzbraucām arī pašā augšā – 25. stāvā, tikai diemžēl neko tā īsti nevarēja redzēt, jo tānā dienā bija migla. Tad devāmies pusdienās atpūtas kompleksā «Lido», kam sekoja vizīte pie prezidenta, un beigās notika konkursa uzvarētāju apbalvošana.

Alise uz Rīgu devās kopā ar ģimeni – mamma, tēti, māsu, draudzeni Elīzu un Mazsalacas vidusskolas direktori Inesi Bērziņu. Viņa gan atzīst, ka

Foto: Toms Kalniņš, Valsts prezidenta kanceleja.

patiesībā būtu gribējusi uz Rīgu līdzīgiem visas trīs savas labākās draudzenes, bet busīnā vienkārši neesot bijis tik daudz vietu. Arī ģimene esot bijusi ļoti iepriecināta par dienu Rīgā, īpaši mazā māsele.

Vizītē pie Zatlera kunga jauniešiem bijusi īspēja uzdot arī jautājumus prezidentam. Esot jautāts daudz – par Valda Zatlera valaspriekiem bērniņā, viņa paša dzīvi un darbu. Alise piezīmēja, ka prezidents dzīvē šķitīs «īoti garš un laipns».

Tomēr viens no dienas jaukākajiem mirkliem bijusi apbalvošana, kur rādīts nelīels video, kā arī mazliet pastāstīts par katru no uzvarētājiem – arī Alisi. Par teicamiem rezultātiem konkursā iegūts kauss, žurnāla «Ilustrētā Zinātne» gada abonements, kā arī goda raksts.

Lepojamies!

Valmieras rajona skatuvēs runas konkursss

Ii pakāpes diplomi saņēma Mazsalacas vidusskolas 5.A klases skolnieks MIKS JĀNCEVSKIS, 20.02. Miks piedalījās arī skatuvēs runas novada konkursā Cēsis.

Rajona latviešu valodas olimpiāde

3. vieta 9. B klases audzēknei MARTAI LIZUMAI
3. vieta 12. A klases audzēknei ZANEI SINICINAI

Rajona kūmijas olimpiāde

3. vieta 9. A klases audzēknei JUTAI KRASTINAI
3. vieta 12. A klases audzēknei KARĪNAI SILTĀNEI

Rajona vēstures olimpiāde

1. vieta 9. B klases audzēknei ALISEI JĀTNIECEI

Rajona bioloģijas olimpiāde

2. vieta un ielūgums piedalīties valsts olimpiādē
9. B klases audzēknei ALISEI JĀTNIECEI

Rajona olimpiāde kultūras vēsturē

Atzinība par veiksmīgu piedalīšanos 12. B klases audzēknei KRISTĪNEI CUKUREI

Rajona vācu valodas olimpiāde

1. vieta 11. klases skolniekam PĒTERIM LĪDACIM, viņš piedalījās arī valsts olimpiādes pirmajā kārtā,
3. vieta Pētera brālim, 12. A klases audzēknim MĀRTIŅAM LĪDACIM

Rajona olimpiāde biznesa ekonomiskajos pamatos

3. vieta 11. klases audzēknim PĒTERIM JAUNALKSNIM

Katrā gadā īpaši gatavojamies un ar nepacietību gaidām piedalīšanos gan matemātikas olimpiādēs visās trīs kārtās, gan arī startu valsts atklātajā olimpiādē.

Rajona matemātikas olimpiāde

12. kļaušu grupā

1. vieta MĀRTIŅAM LĪDACIM
2. vieta KRISTĪNEI ČUKUREI
3. vieta ZANEI SINICINAI

11. kļaušu grupā

Atzinība PĒTERIM JAUNALKSNIM

9. kļaušu grupā

Atzinība MARTAI LIZUMAI

Rajona angļu valodas olimpiāde

Atzinība par veiksmīgu startu 8. B klases audzēknai ANNAI ILZĒ JANEVIČAI

Skolā jau devīto gadu notiek konkursss «Skolas olimpietis», kurā mūsu skolēni pēc noteiktas sistēmas visa mācību gada garumā vāc punktus par piedalīšanos dažādos konkursos un mācību priekšmetu olimpiādēs visās trijās kārtās. Veiksmīgākie audzēkņi uz 2009. gada 19. februāri bija: 1. Alise Jātniece. 2. Mārtiņš Līdacis. 3. Pēteris Līdacis un Marta Lizuma.

Bet vēl viens ir priekšā – vizuālās mākslas olimpiāde, rezultātu skaitīšana matemātikas olimpiādē 5. – 8. kļaušu grupā, koru un deju kolektīvu skates, piedalīšanās ansambļu skatē, starti valsts olimpiādēs. Vēlēsim cīņas sparu, turēsim īkšķus un gaidīsim rezultātus!

VALDA SINICINA,
Mazsalacas vidusskolas direktore, vietniece
mācību darbā

Zeme rīb dancojot

Mazsalacas vidējās paaudzes deju kolektīvs «Skaņaiskalns».

21. februārī Mazsalacas kultūras centra grīda atkal dabūja trūkties, jo iztūrēt astoņu kolektīvu dejotkāros kurpjus un zābaku papēžus 24 dejās nav joka lieta!

Par labu tradīciju kļuvis pasākums, kad Mazsalacas kultūras centrs deju pedagoģes Ilonas Miglas vadībā organizē vienu kārtīgu sadancošanu ar deju kolektīviem citos pagastos un pilsētās. Šis ir jau trešais gads.

Draudzīgi vienoties deju solī uz Mazsalacu bija sabraukusi jauniešu un vidējās paaudzes deju kolektīvi no Kauguru un Kocēnu pagastiem, Valmieras, Rencēniem un šogad pirmo reizi – arī no Straupes, pavism kopā seši viesi kolektīvi un divi pašmāju – jauniešu deju kolektīvs «Velnīji» (vad. Ilona Migla) un vidējās paaudzes «Skaņaiskalns» (vad. Ivetu Klavīnu).

Šogad koncerta tēma gan par godu jau nosvinētajai Valentīna dienai, gan arī kā uzmundrinājums, pavasari gaidot, protams, bija mīlestība un viss, kas sajūtīs ar un ap to: «Puisīt's, mani cērēdams...». Šo sajūtu nevarēja nesajust pat pēdējās rindās sēdošie, jo deja, kas izpildīta ar dzirksti piesitienā un mirdzošām acīm, nespēj atstāt vienaldzīgu.

«Velnīji»

Stāsta Ilona Migla:

— Pēc Dziesmu un deju svētkiem jau domāju — nez kā nu būs, vai varēs savākt atkal visus dejotājus kopā? Bet, gods kam gods, kolektīva sastāvs arī šogad praktiski nav mainījies.

Pašlaik jauniešu deju kolektīvs «Velnīji» cītīgi gatavojas skatei-koncertam, kas notiks 13. aprīlī. Skatei jāgatavo pēc izvēles divas dejas, un vienu no dejām esmu veidojusi pati — dzirdēju foršu «Ilgu» dziesmu un nospriedu — šo man vajag! Dziesma ir tāda lēna, mierīga, un es jau iztēlē redzu, kā viņi man izskatās, tautastēpos dejojot... jakas jau pašas par sevi piešķir svinīgumu.

«Velnīju» kolektīvs ir unikāls ar to, ka gandrīz visi dejotāji jau ir izauguši, studē vai strādā, un uz deju mēģinājumiem Mazsalacā mēro tālu ceļu — no Valmieras, Rīgas, Jelgavas, Ventpils... Vidēji kolektīvs tiekas trīs reizes mēnesi, un pa šo salī-

dzinoši ūso laiku ir jāpaspēj sagatavot gan dejas, gan jātrenējas soļu tehnikā, un tas nemaz nav tik viegli!

«Spārīte»

7.-9. klašu deju kolektīvs «Spārīte» Ilonas Miglas vadībā arī gatavojas skatei, kas paredzēta 1. aprīlī Valmieras kultūras centrā uz lielās skatuves. Tāpēc arī šis kolektīvs pašlaik pieslēp un nogludina jau iemācītos deju soļus, lai skatē varētu startēt godam. Kolektīvs ir audzis gan skaitliski — šogad kolektīvā ir jau astoņi pāri, gan arī vecuma ziņā, un nākamgad jau startēs kā vidusskoloņi. Repertuārs vidusskolu grupām ir mazliet piņķerīgs, tāpēc «Spārīte» jau šogad pamazām apgūst tos soļus, kas paredzēti nākamā gada dejām.

— Jauniešiem patīk! Tagad jau viņiem ir tas īstais vecums, kad sākas visādas patīkšanas un citas -šanas, ko dejā var lieliski izteikt, — smaidot stāsta Ilona. — Tā kā 2010. gadā ir paredzēti skolēnu Dziesmu un deju svētki, tad jātrenējas pavism nopietni, jo deju kolektīvu Latvijā ir daudz, arī līmenis ir augsts, bet uz svētkiem mēs noteikti tiksim, jo viņi ir lieli malači!

Vienmēr kustībā

Tomēr tā jau nebūtu Ilona, ja viņa neizdomātu ko jaunu. Tā, līdzīgi jau notikušajai jauniešu un vidējo deju kolektīvu sadancošanai, martā Mazsalacā pirmo reizi iecerēts kopīgs pasākums arī skolēnu kolektīviem.

Ilona stāsta, ka joprojām visa viņas dzīve ir attoda dejai un ik diena paejot spraigā kustībā. Pie devām pie diviem Mazsalacas kolektīviem un viena Kocēnu pagastā, pašas dejošanas kolektīvā «Gauja» šogad viņa pirmos dejas soļus un kustības māca arī Valmieras SOS ciemata bērniem veicumā no 1. līdz 5. klasei.

— Viņi ir joti jauki, superīgi un forši bērni, arī joti progresīvi. Pagaidām gan vēl nekur skatēs ne-startējam, bet esam bijuši ciemos uz pirmo sadancošanos, un pozitīva izaugsme pie viņiem jau ir redzama. Darba un slodzes pietiek, bet tas nemaz nav slikti, — smaidot saka Ilona Migla.

«MAZSALACIETIS» JAUTĀ

Kas jūs visvairāk uztrauc ekonomiskās krīzes laikā, dzīvojot Mazsalacā?

Jānis:

— Pie šīs valdības jau vispār visu tikai likvidē. Pie mums Mazsalacā to pašu bērnudārzu gatavojās gandrīz likvidēt, baidos arī par aprūpes centru, — vai pastāvēs. Vēl arī nav pabeigta ūdensvada un kanalizācijas sistēmas izveide — vai tas viss vēl tiks turpināts, arī nav zināms. Domāju, ka gan jau arī būs veikali, kas krīzes dēļ aizies. Tagad vēl ir tikai visa sākums.

Zaiga:

— Mani jau sen uztrauc tas, kāda Mazsalacā ir autobusa pietura un sabiedriskā tualetē. Tas gan nav saistīts ar krīzi, bet drīzāk ar domi. Pārējais mani kā pensionāri sevišķi neuzaug. Pensiju vēl saņemu, un, ja vēl var piepelnīties — ar ogām un šo un to, tad iztikt var.

Budžets nogriezts gandrīz visur

Februārā sākumā Mazsalacas pilsētas dome pieņēma 2009. gada budžetu, kas, kā arī bija sagaidāms, neizskatās sevišķi daudzsoļošs.

Pagājušā gada domes budžets bija plānots nepilnu divu miljonu latu apjomā, izpildīts — nedaudz mazāk, un atlikums sastādīja 111125,29 latus. Šī gada budžets plānots aptuveni par 40% mazāks nekā pagājušajā gadā — 1146362 latu.

O. Beķeris:

— Budžeta ieņēmumu daļa pagājušajā gadā uzlēca tik liela ūdens un kanalizācijas projekta kredīta dēļ — šim nolūkam aizņēmās 300 000 latu. Taču šogad vislielāko budžeta samazinājumu, protams, veido ar likumu noteiktās valsts prasības samazināt algas par 15% un budžetu par 25% visām iestādēm. Izņēmums šogad ir sociālā sfēra, kurā nauda mazliet pat lielāka saīdzinājumā ar pagājušo gadu (attiecīgi no Ls 36837 uz Ls 39054). Tiesa gan, budžeta pieaugumu nodrošina pabalsti, kas 90% ir iezīmēti un ar likumu noteikti.

Tie ir — maksas par slimīcas gultas vietām, ģimenes iztikas minimums, Mazsalacas pilsētas domes lēmums par atlikušo 15% apmaksāšanu pirmklasnieku brīvpusdienām pie summas, kuru nodrošina valsts, brīvpusdienas bērniem no maznodrošinātām ģimenēm, kā arī savstarpejtie norēķini par mazsalaciešiem, kas atrodas pansionātos citās pilsētās.

Pārējām sfērā 2009. gadā diemžēl atvēlēts mazāk nekā pagājušajā gadā.

Salīdzinoši stipri mazāks budžets šogad atvēlēts kultūrai un sadzīves tradīcijām. Tas tikai nozīmē, ka mazsalaciešiem vairāk nāksies novērtētos pasākumus, kas pie mums notiks.

Visgrūtā naudu atrast bija pirmsskolas izglī-

tības iestādei, jo, kā zināms, šīs iestādes uzturēšana šogad gulstas tikai uz domes pleciem. Tomēr, lai arī cik smagi būtu bijis atrast līdzekļus, tas tika izdarīts, un arī politiski lēmām, ka pirms-skolas izglītības iestādei jātiekt saglabātai ar vienam noteikumiem, normām un darbiniekiem.

Grūti gāja arī Mazsalacas vidusskolai, bet bei-gas tomēr viņi atrada savā budžetā šos -25%, kā arī algas fonda samazinājumu. Pozitīvi ir tas, ka šogad visas četras perspektīvā novada pašvaldības vienojās par saistītu savstarpējo norēķinu par skolēnu. Tomēr Pasaules bankas kredīta dēļ Mazsalacas domei par skolēnu vienalga sanāks maksāt vairāk, jo šis aizņēmums attiecas tikai uz pilsētu.

Aptuveni uz pusi samazināts ir arī speciālais budžets, kurā ietilpst autoceļu uzturēšana un da-bas resursu nodoklis. Tomēr, tā kā ceļu seguma remonts un ceļu uzturēšana ziemā diemžēl lētāka nekļūs, arī šo samazinājumu ikviens iedzīvotājs izjutīs samērā tieši, jo, samazinoties budžetam, arī iespēju kāsit celus un labot bedres paliks mazāk.

Tomēr labā ziņa ir tā, ka par spīti samazinātam budžetam ūdenssaimniecības projekts vis-dīzāk virzīsies uz priekšu. 4. martā jautājums tiks skaitīts Pašvaldību aizņēmumu un galvojumu kontroles un pārraudzības padomē, kur lems, vai atļaut Mazsalacas domei un Skaņkalnes pagasta padomei sniegt galvojumu SIA «Banga KPU» aiz-nēmumam Valsts kasē. Ja šis lēmums būs pozi-tīvs un nauda tiks piešķirta, darbi pie projekta turpināsies.

Bērnudārzs pastāvēs

Jauņā gada pirmajās dienās valsts ikvienu pašvaldību nepātūkami pārsteidza, paziņojoj, ka nu pirmsskolas izglītības iestāžu pastāvēšana gulsies vienīgi uz pašvaldības pleciem.

Tas, protams, radīja milzīgu satraukumu ne ti-kai pašas iestādes darbinieku un bērnu vecāku vi-dū, par bērnudārza likteni īkšķus turēja ikviens mazsalacietis.

Spraigu diskusiju, rēkināšanas un skaitloša-nas rezultātā dome kopīgi ar bērnudārza vadītāju Valdu Pēkšēnu jau tā noīsinātājā pilsētas budžetā tomēr spēja atrast nepieciešamos līdzekļus, kā rezultātā mazsalacieši var atvieglojot uzelpot — bērnudārzs pastāvēs arī 2009. gadā.

Lai bērnudārza pastāvēšana būtu iespējama, darbiniekiem nācās atteikties no kvalitātes pie-maksas. Tehnikajiem darbiniekiem alga tika sa-mazināta par 15%, bet iestādes vadītājai bija jā-atsakās no aptuveni 20% līdzīnējās algas apmē-ra.

Izdevīgākā pozīcijā ir divi pedagogi 5 — 6 ga-dīgo apmācībā, jo viņiem darba algas saskārā ar

MK noteikumiem turpina izmaksāt no izglītības un zinātnes ministrijas.

Ir arī labā ziņa — iepriekš kā viens no naudas ekonomijas variantiem tika paredzēts mēnesi ilgs bezalgas atvaiņojums jūnijā, tomēr šādu lēmumu nenācās pieņemt, jo domei atradās iespēja daļu no līdzekļiem novirzīt bērnudārzam. Līdz ar to kār-tība saglabājas vecā — pirmsskolas izglītības ie-stāde būs slēgta tikai jūlijā un augustā.

Arī dažādi mācību darbam paredzētie materi-āli vēl ir ietaupījušies no aizvadītajiem gadiem, rotaļītās iegūtas no draugiem ārzemēs, bet pār-rejo darbam nepieciešamo lietu iegāde samazinā-tā līdz minimumam.

Pirmsskolas izglītības iestādes vadītāja Valda Pēkšēna atzīst, ka pagaidām viss bērnudārza funk-cionējot normāli — algas tiek izmaksātas, bērni dārziņā tiek apmācīti un apgūst jaunas iemaņas. Tomēr ar drošu un mierīgu skatu nākotnē vēl gluži neesot pamata raudzīties, jo vasarā taču gaidāma pagastu apvienošanās, kas var nest visdažā-dākos pārsteigumus arī pirmsskolas izglītības ie-stādei.

«MAZSALACIETIS» JAUTĀ

Kas jūs visvairāk uztrauc ekonomiskās krīzes laikā, dzīvojot Mazsalacā?

Jānis:

— Pie šīs valdības jau vispār visu tikai likvidē. Pie mums Mazsalacā to pašu bērnudārzu gatavojās gandrīz likvidēt, baidos arī par aprūpes centru, — vai pastāvēs. Vēl arī nav pabeigta ūdensvada un kanalizācijas sistēmas izveide — vai tas viss vēl tiks turpināts, arī nav zināms. Domāju, ka gan jau arī būs veikali, kas krīzes dēļ aizies. Tagad vēl ir tikai visa sākums.

Zaiga:

— Mani jau sen uztrauc tas, kāda Mazsalacā ir autobusa pietura un sabiedriskā tualetē. Tas gan nav saistīts ar krīzi, bet drīzāk ar domi. Pārējais mani kā pensionāri sevišķi neuzaug. Pensiju vēl saņemu, un, ja vēl var piepelnīties — ar ogām un šo un to, tad iztikt var.

Vija:

— Mani visvairāk uztrauc privāto māju ietves, pa kurām nevar pieti, jo tās ir vienā ledū. Pagājušajā gadā uztaisīja jaunu trotuāru, bet ko tas dod, ja tur nav tīrīts, ir ledus un sniegs un uz priekšu netiek? Cītādi — cik macīnā naudas, ar to ir jāiztiekt. Daudz pakalpojumu sniedz bibli-otēka, sarežģītāk ir, ja kaut ko vajag no ZETiem. Agrāk varēja tepat uz Rūjieni pazvanīt, bet tagad Šī kantora tur vairs nav, un tas rada problēmas. Protams, tas nav bieži, bet gadās. Viss pārējais liekas puslīdz labi.

Sandra:

— Uztrauc viss. Darba nav, naudas nav, grūti! Mazsalacā tiem, kam ir darbs, tiem jau labi, bet, kad darba nav, izdzīvot ir sarežģīti.

To dienu acīm

Turpinājums

Bez vecāsmammas un Mildīnas mani vēl dažreiz pieskatīja Paegltante vai Sosāpeča, kā mēs viņu saucām. Viņa dzīvoja augstāvā mazā istabīnā un bija visumā lādzīga večiņa īsiem, sirmiem, vienmēr sataukotiem matiem, ielāpu ielāpiem nolāpītā vestē un apāļu, melnu *bubīčku* galvā ziemā, kad gāja uz šķūnīti pēc malkas.

Viņai bija viens dēls, kurš dzīvoja Rīgā un nelikās par savu māti ne zinīs. Cik atceros, pa vieniem tiem gadiem tikai vienreiz bija atbraucis savu māti apraudzīt. Nezinu, no kā viņa pārtika. Laikam visu mūžu nekur tā īsti nebija strādājusi, tāpēc arī pensiju nevarēja saņemt. Atceros, ka nonāca pat tik tālu, ka viņa iesūdzēja savu dēlu tiesā par uztura piedziņu mātei. Tas man likās šausmīgi.

Bet, no āra nākdama, viņa vienmēr pie mums mēda ienākt sasildīties. Man jau tas patika, bet mamma teica, ka viņa tik ienāk pie mums āra aukstumu atstāt. Lai nu kā, bet, ja nebija neviena, kam atstāt mani vai brāli pieskatīt, mēs tikām sūtīti augšā pie Paegltantes.

Tur tika izspēlētas dažādas situācijas iz pieaugušo dzīves — no malkas pagalēm sakrauta aka, uz dzirnavām vesti miltu maisi — spilveni, no meža vesta malka ar apgāztu krēslu un priekšā iedomātu zirgu aparts dārzs. Kompjūterspēles? *Mujikki?* Atliek vien aizdomāties...

Ēšana

Pats lielākais gardums, ko atceros, bija vecāsmammas taisītā miežu karaša ar krāsnī ceptu jērgaļas gabaliņu. Karašu vecāmamma cepa bieži. Tādus nelielus kukulīšus, kurus ēda siltus, uz pusēm pārlauzot un pamērcējot ceptās gaļas suliņā. Bet gaļu cepa kara laika alumīnija nierveida blodiņā ar rokturi vidū, kuru lika krāsnī uz oglēm turpat blakus karašai.

Vēl bija paradums cept «sāli». «Sāls» bija kara laika ēdiens — ar taukiem kopā sabrūnītā milti ar sāli. Tādu to gan siltu, gan aukstu lika uz maizes — un bija garšīgi! Tolaik jau neviens nezināja par kancerogēnajām vielām, kas rodas, karsējot taukus...

Kad bija laiks un patikšana — taisīja kamus. Uz oglēm bremmelē sagrauzdēja graudus,

pupas, taukšķēja zirņus, kurus pēc tam samala un ēda kopā ar rūgušpienu.

Cepām arī rudzu maizīti. Arī kālus cepa maižes krāsnī, līdz miza pāroglojās. Tieši mīkstā kārtīņa zem pāroglojušās mizas bija visgardākā!

Uz oglēm vēl cepa papīrā ietītu siļķi, kuru pēc tam pārlēja ar saldo krējumu. Karstās vasarās dzēra un uz plavu līdzi īema skābumu, kuru pagatavot bija pavisam viegli: rupjus rudzu miltus ar nedaudz maizes ierauga aplēja ar karstu ūdeni un pāris dienas paraudzeja, līdz viršu nostājās dzidrs, skābens, veldzējošs padzēriens. Man vienmēr licies, ka no šī padzēriena, kuru sauka vienkārši par skābumu, vārdu ieguvis arī Skābumbalļas avotiņš.

Rītos vārīja ripiņputriņu. Ūdenī ar nedaudz taukiem vārīja kartupeļu ripiņas, līdz tās izšķida, tad piebēra mazliet miltus un ar karoti sakūla vījīgā masā. Ēda ar saceptiem cūkgāļas gabaliņiem un taukiem.

Nevar arī nepieminēt melnās (melleļu) klimpas un mannā putru ar dzērveņu ķiseli. Bet rudenos, kad kaimiņi ik pa bīdim katrs atvadījās no savas cūciņas, vārīja lielos cūkkāpostus —

ielu katlu, jo arī uz kaimiņu mājām vienmēr aizceļoja pa blodai šī ēdienu. Tāda bija tradīcija, tāpēc cūkkāpostu zupu ēst sanāca bieži.

Kad sagribējās kārumu, ziemas vakaros košlājām «circeņu kauliņus» — līdz kraukšķigam sažāvētus ābolus.

Un kur tad vēl kanepju sviests! Piestā sagrūsts, īpatnēji smaržojošs — visu gardumu gardumiņš! Bet uz veselību Mildīja reizēm mēdza mums saliet vīna glāzēs bezgalīgā, tīru meža aveņu sulu. Lai viņai labi klājas citā sauītē, kur sen jau aizceļojusi!

Aiz kūts vienmēr auga raibo kāršu pupu rindā, kuras vasarā skaisti ziedēja, bet ziemā gan raibas, gan baltas peldēja pupu zupā ūdenī. Blakus pupām auga tabaka, bet, to atceroties, nevaru nepieminēt savu vecotēvu, kas bija liels pīpotājs. Par to, kā es paīdzēju veciņam pie pīpiem tikt — nākamajā turpinājumā!

Vecmāmiņa ELGA

Turpmāk vēl

Ar žiguli cauri tuksnesim

No Ginta Alberinga rakstītās
celojuma dienasgrāmatas
Turpinājums

15. diena, 29. decembris

Izbraucam no Dakhlas kādu gabaliņu laukā uz citu kempingu, lai gaidītu, kamēr savākšies 5 mašīnas uz Banjulu. Neko prātīgu nedarām, saule arī noslēpusies aiz mākoņiem. Tieki piedāvāta smilšu offrouda skola. Nepiedalāmies, nav ko lauzt mūsu ķerru pirms laika. Uztasām individuālo offroudu gar Atlantijas okeānu. Paņemam makšķeres, bet vieta gan nepiemērota, ļoti sekla. Neķeras arī nekas, tikai papildinām piedrazoto šelfu ar saviem copes bleķiem. Pievēršos vietējo fosiliju un gliemežu pētīšanai gar okeāna krastu.

16. diena, 30. decembris

No rīta esam 9 mašīnas, kas gatavas doties uz Maurītānijas robežu. Trīs no tām vēlāk atdalās un aizbrauc uz Timbuktu klausīties vietējos ritmus.

Gar ceļmalu parādās padiluši uzraksti «Danger Mines» (*Bīstami, mīnas!* — red. piez.). Ir tās mīnas tur vai nav, pārbaudīt netaisāmies. Kamieļi jau gan tur staigājot, neviens beigts neesot manīts, bet varbūt kamieļus nekārējākā mīnas, vajag «camel mines» (*kamieļu mīnas* — red. piez.).

Pirms Mauru robežas parādās «mēness ainaivas». Ja jenki ir falsificējuši savu izkāpšanu uz Mēness, tad tas ir izdarīts šeit. Pilnīgi nekam nedēriģi akmeni, pat māju iezemieši nevarētu no tiem uzkrāmēt.

Uz Marokas-Maurītānijas robežas gandrīz piecas stundas aizņem pasu pārbaude un papīru kārtošana. Marokas puse vēl tā neko, lai gan visādi galīni, solīji, pie kuriem sēž kāds formā tērpts ierēdnis un cītīgi pārraksta pases datus kādā rūtiņu kladē. Maurītānijas puse gan Šanhaja pilnīga. Kaut kādas būdeles, kurās nevaru izsliekties taisns. Vienā būdā Albertam uzvārda vietā ieraksta — Latvia.

Citā būdā atkal sēž trīs tipi, viens spēlējas ar kārtīm, piedāvā man uzspēlēt (tā vīsmaz saprātu). Otrs lasa skalji priekšā pases datus trešajam, kurš tos ievada datorā, bet savdabīgi. Lasot latīnu burtus no pases, tips pie datora tos ievada ar klaviatūru, uz kuras ir arābu zīmes (uzzīmētas ar markieri), klausoties skaņās, kuras izmurmina teicējs. Man šķiet, ja ar mums kas noteik šajā valstī, tad pēc šādi fiksētiem datiem pats velns nevar noteikt, esam šeit iebrakuši vai ne. Sa-

maksājam 60 eiro par vīzām trim cilvēkiem, 10 eiro par kaut ko, 5 eiro kukulis.

Nakts pavadām kempingā. Apkārt mūris, dzelzs vārti. Pasūtām vistu, visu dienu nav bijis laika īsti paest. Vista jāgaida ilgi, kādas pāris stundas. Nospriežam: laikam melna, tāpēc tumšā grūti nomedīt. Naktī uzrodas apdrošināšanas agENTS, jāapdrošina mašīnas. Šausmīgi neapmierināts, kad viņu nofotografē. Mēs gan tēlojam muļķus, ka nesaprotam neapmierinātības iemeslus. Ar spilgtu tipāžu fotografešanu visā ceļojuma laikā pastāvīgi ir problēmas, grib naudu vai brēc un blauj, kad ierauga objektīvu. Par formās tērptu vīriņu fotografešanu vispār jāaižmirst, nevēlos uzzināt, kas tam varētu sekot.

Pildām kannās ūdeni tuksnesim. To pamana kempinga «administrators» un saka, ka tajā esot malārijas riska iespējas.... Opss! Parāda krānu no urbuma, kuru paši lietojot dzeršanai. Vienalga papildinām ar tabletēm, kuras it kā nogalinot baktērijas.

17. diena 31. decembris, 1. diena tuksnesi

No rīta angļietes ar savu džipu, franču jaunlaulātie ar Renault jau gabalā, spāņu Subaru arī aizbrauc pa asfaltu uz Timbuktu.

Pabraucam kādus 20 km pa asfaltu un griežam nos tuksnesi, lai izbaudītu priekus, kā dēļ esam šeit atbraukuši (vismaz mums, Pompieriem, tas bija galvenais mērķis).

Pirmais pārsteigums: Žiks neparko nevēlas braukt pa smiltīm, kas miksētas ar akmeniem...

Iestiegot smiltīs, mūsu 1.3 litru motoriņš nevēlas griezt ratus ne lūdzams. Sajūgs tur, bet motors negriež, smok nost. Bet priekšā 500 km pa tuksnesi.... Atrodam vienīgo risinājumu: noņemam no Žika kādus 100 kg, degvielas un ūdens kannas, kuras tālāk ved Zīgis76 un Barshu ķīva. Paldies viņiem! Tiesa, arī viņu braukšanu liekais svars neuzlaboja nekādi. Paldies arī maniem komandas biedriem, kuri, pie svara nomešanas no Žika, nelūrēja uz mani, turējot stingri pie stūres, cerot, ka pirmās dienas pilotu tāču nemetīs laukā kāpās.

Pārvietošanās ātrums visai grupai pa tuksnesi tuvu nullei. Grimstam smiltīs, stumjam, rokam visas ķerras pēc kārtas. Vien ķīva druskai privileģētākā stāvoklī ar savu 4x4. Pamazām iemācāmies novērtēt pēc krāsas smilšu blīvumu — kuras mūs tur, kuras ne. Izmantojam tuksneša augu sakņu mudžekļus savā ceļā, pa kuriem pārvietoties. Žiks spēj pārvietoties lielākā ātrumā, izmantojot inerci. Bet gids uzdot lēnāku ātrumu

visai grupai. Kad iespējams, atpaliekam, lai varētu ieskrieties. Bet bieži apdzīvētā auto, kurā sēž gids, un, nezinot ceļa virzienu, nometot ātrumu, grimstam.

Smiltīs ir akmeņi, starp kuriem tad arī manevrējam, strauji griezt Žiku nav vēlam, īkumos bīstami nosveras. Palaujamies uz to, ka mums kārba un motora karteris ir aizsargāti ar «panuu».

Barshu ķīva sāk «vārīties». *Barshī* izmet termostatu, saliek ūdens caurules atbilstoši jaujai dzeses sistēmas konfigurācijai un brauc tālāk.

Žīgulim, uzlidojot akmeņainas kāpas virsotnē, trāpot ar palēcienu uz lielākiem akmeņiem, iedeegas elļas spiediena lampa... Paliek drusku šķērmi ap dūšu: vai tiešām jautrības, tikko sākušās, beigies?

Uzrīkojam pirmo *kamieļu* servisu tuksneša smiltīs. Nojaucam aizsargpannu, ar trīcošām sirīdīm noņemam karteri un — vaine atklājas labojama! Aizsargpanna izrādās tik elastīga, ka spēj, saņemot lielu triecienu, aiziet līdz karterim, uzsist pa to un nostāties savā vietā, it kā nekas nebūtu bijis. Kādas divas stundas gan esam pakāvējuši pārējos, bet esam atkal uz starta. Jāpie-

bilst, ka gaisa temperatūra aiz borta rāda +35°C, salona temperatūru nemaz necenšamies skatīt, ka nepiemetas ģībiens no cipara vien.

Nemanot pienāk tumsiņa un taisām nometni pie liela smilšu barhāna. Ir taču tāds sīkums — Vecgada vakars! Sagaidām Jauno gadu kārtīgi. Latvieši ir visskaļākie, dziedam dziesmas, mācām angļiem. Māris angļiem sarīko tiešo tulkošanu latviešu dziesmām. Pirms tam bija izglītojoša saruna ar angļiem, kādi mums skaisti Dziesmu svētki Latvijā. Pēc mūsu «dziedāšanas» neticu, ka viņi brauks klausīties. Vajadzēja laikam paskaidrot, ka īstie dziedātāji gatavojas Dziesmu svētkiem, nevis vazājas pa Sahāru. Barhānā tiek uzvilkts Latvijas karogs, pasludinot smilšu čupu par latviešu īpašumu, lai kaut daļēji kompensētu hercoga Jēkaba zaudētos īpašumus Gambijā.

Angļiem tiek nolasīts īsa kurss vēsturē, ka pirmā valoda Maurītānijā bija latviešu, kamēr franči visu nesačakareja.

Piedzīvojām arī Jaungada nakts brīnumu. Cērējām, ka parādīsies runājoši kamieļi, bet bija vēl trakā — Alberts sāka runāt angļiski! Viņš stādīja sevi priekšā kā *Lada* inženieri, kurš testē žīguljus tuksnesi.

TUKSNEŠA SMILTĪS.